

اندیشه‌های سیاسی غرب

مجموعه علوم سیاسی

مؤلف: معزالدين بابافانی تیموری

سری کتابهای کمک‌آموزشی کارشناسی ارشد

باباخانی تیموری، معزالدین
اندیشه‌های سیاسی غرب/کارشناسی ارشد مجموعه علوم سیاسی / معزالدین باباخانی تیموری

مهر سبحان، ۹۳

۲۴۸ ص: جدول، نمودار (آمادگی آزمون کارشناسی ارشد علوم سیاسی)

ISBN: ۹۷۸-۶۰۰-۳۳۴-۴۰۸-۲

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیا

فارسی - چاپ دوم

۱- اندیشه‌های سیاسی غرب ۲- آزمون‌ها و تمرین‌ها (عالی)

۳- آزمون دوره‌های تحصیلات تکمیلی ۴- دانشگاه‌ها و مدارس عالی - ایران - آزمون‌ها

معزالدین باباخانی تیموری

چ - عنوان

۸۶۱۳۹۳ م ۲ ک ۷۶/۷۶۶ QA۷۶۱۷۶

رده‌بندی دیویی: ۳۷۸/۱۶۶۴

کتابخانه ملی ایران ۳۴۲۸۴۵۰

نام کتاب: ☒ اندیشه‌های سیاسی غرب

مؤلف: ☒ معزالدین باباخانی تیموری

ناشر: ☒ مهر سبحان

نوبت و تاریخ چاپ: ☒ اول / ۹۳

تیراژ: ☒ ۲۰۰۰ جلد

قیمت: ☒ ۲۵۰/۰۰۰ جلد

شابک: ☒ ISBN: ۹۷۸-۶۰۰-۳۳۴-۴۰۸-۲

انتشارات مهر سبحان: خیابان ولیعصر، بالاتر از تقاطع مطهری، دوبروی قنادی هتل بزرگ تهران، جنب بانک ملی، پلاک ۲۰۵۰
تلفن: ۴-۸۸۱۰۰۱۱۳

مقدمه ناشر

آیا آنان که می‌دانند با آنان که نمی‌دانند برابری؟ (قرآن کریم)

پس از حمد و سپاس و ستایش به درگاه بی‌همتای احدیت و درود بر محمد مصطفی، عالی‌نمونه بشریت که در تاریک دور تاریخ، بنا به فرمان نافذ صمدیت از میان مردمی برخاست که خود بودند در پست‌ترین حد نوحش و ضلالت و بربریت و آنگاه با قوانین شامل خویش هم ایشان را راهبری نمود و رهانید از بدویت و استعانت جوییم از قرآن کریم، کتابی که هست جاودانه و بی‌نقص تا ابدیت.

کتابی که در دست دارید آخرین ویرایش از مجموعه کتب خودآموز مؤسسه آموزش عالی آزاد ماهان است که بر مبنای خلاصه درس و تأکید بر نکات مهم و کلیدی و تنوع پرسش‌های چهار گزینه‌ای جمع‌آوری شده است. در این ویرایش ضمن توجه کامل به آخرین تغییرات در سرفصل‌های تعیین شده جهت آزمون‌های ارشد تلاش گردیده است که مطالب از منابع مختلف معتبر و مورد تأکید طراحان ارشد با ذکر مثال‌های متعدد به صورت پرسش‌های چهار گزینه‌ای با کلید و در صورت لزوم تشریح کامل ارائه گردد تا دانشجویان گرامی را از مراجعه به سایر منابع مشابه بی‌نیاز نماید.

لازم به ذکر است شرکت در آزمون‌های آزمایشی ماهان که در جامعه آماری گسترده و در سطح کشور برگزار می‌گردد می‌تواند محک جدی برای عزیزان دانشجو باشد تا نقاط ضعف احتمالی خود را بیابند و با مرور مجدد مطالب این کتاب، آن‌ها را برطرف سازند که تجربه سال‌های مختلف موکد این مسیر به عنوان مطمئن‌ترین راه برای موفقیت می‌باشد.

لازم به ذکر است از پورتال ماهان به آدرس www.mahanportal.ir می‌توانید خدمات پشتیبانی را دریافت دارید.

و نیز بر خود می‌بالیم که همه ساله میزان تطبیق مطالب این کتاب با سؤالات آزمون‌های ارشد که از شاخصه‌های مهم ارزیابی کیفی این کتاب‌ها می‌باشد، ما را در محضر شما سربلند می‌نماید.

در خاتمه بر خود واجب می‌دانیم که از همه اساتید بزرگوار و دانشجویان ارجمند از سراسر کشور و حتی خارج از کشور و همه همکاران گرامی که با ارایه نقطه نظرات سازنده خود ما را در پربارتر کردن ویرایش جدید این کتاب یاری نمودند سپاسگزاری نموده و به پاس تلاش‌های بی‌چشمداشت، این کتاب را به محضرشان تقدیم نماییم.

مؤسسه آموزش عالی آزاد ماهان
معاونت آموزش

مقدمه مولف

منظور از اندیشه سیاسی غرب، اندیشه‌ای است که خاستگاه آن یونان بوده و در محلی به نام یونان شروع اندیشیدن با اسطوره‌ها آغاز شده است. اسطوره (Myth) بیشتر به صورت نظم و شعر سروده می‌شده است، در اسطوره‌های یونانی هومر (Homer) و هزیود (Hesiod) از معروفترین اسطوره‌پردازان اولیه محسوب می‌شوند. در سیر اسطوره‌های یونانی سه دوره قابل تشخیص است که این سه دوره عبارتند از: (۱) دوره شعر حماسی که شاعر برجسته این دوران هومر است که وی کتاب ایلیاد و اودیسه را سرود و دیگر شاعر برجسته این دوران هزیود است که معروفترین آثار او عبارتند از: «تئوگونی» یا تبارشناسی خدایان و کارها و روزها است. (۲) دوره شعر تراژدی که شاعران برجسته این دوران عبارتند از: آوریپد و سوفوکلس که از ویژگی‌های این دوران بیان تراژدیها به صورت نمایشنامه و گر نبوده است. (۳) دوره شعر کمدی که شاعر برجسته آن آریستوفانس بوده است.

نکته قابل تأمل در اندیشه یونان آن است که هر شکل‌گیری اندیشه یونان دستور زبان نقش مهمی داشته و همانطور که می‌دانید در نظام دستوری زبان اسم، فعل، حرف دارای نقش بارز است. اسم ویژگی بدون زمان و مکان است. فعل دارای زمان و مکان، حرف وابسته به فعل و اسم می‌باشد. نکته بارز آن است که در اندیشه یونان «فعل» نقش مهمی داشته است به همین منظور در این اندیشه «عمل» که مبتنی بر فعل است نقش بارزی داشته است و فعلیت یا کنش را از زمان اسطوره‌های یونان می‌توان ملاحظه نمود. بعد از دوران اسطوره یونان (میتوس) وارد دوره فلسفه (لوگوس) می‌شویم. در دوره فلسفه که شروع آن را از ایونیا و با طالس اهل ملطیه می‌نامند.

تبیان (آرخه) هستی نقش بارز داشته، اوج دوره فلسفه یونان دوره ارسطو شاگرد افلاطون است که معلم اول نامیده می‌شود. نکته قابل تأمل آن است که در دوره افلاطون و ارسطو و جسی جلوتر در دوره قرون وسطی با فلسفه سیاسی مواجه هستیم. زیرا تا این دوران فلسفه، فلسفه سیاسی، اندیشه، اندیشه سیاسی یکی بوده‌اند، زیرا هدف شناخت حقیقت بوده است. از این رو فلسفه سیاسی مطرح بوده است و در این دوران «حقیقت» و «واقعیت» یکی بوده‌اند، نکته دیگر که باید آن را در نظر داشت. محوریت فلسفه سیاسی در دوره یونان کلاسیک یعنی دوره افلاطون و ارسطو و سوفیستها که بعد از دوره یونان باستان یعنی دوره اسطوره‌هاست، مفهوم «عدالت» مفهومی محوری و اصلی است، محوری بودن مفهوم «عدالت» در فلسفه سیاسی تا دوران پسا ارسطویی و همچنین دوران فلسفه میانه (قرون وسطی) نیز به چشم می‌خورد. برای مثال برای متفکران قرون وسطایی نظیر سن آگوستین، توماس آکوئیناس، مارسیلیوس پادوا و... محوریت اندیشه آنها عدالت است.

نکته مورد توجه دیگر فلسفه سیاسی یونان کلاسیک آن است که در اندیشه ارسطو مفهوم شهروندی و حق تعیین سرنوشت به دست خود شخص دیده می‌شود، اما با تفکرات قرون وسطایی و تفکر آکوئیناس اندک اندک مفهوم حق تعیین سرنوشت با مفهوم نظم عجین می‌شود و مفهوم حق تعیین سرنوشت در مفهوم رنسانسی و مدرن آن با مفهوم دولت پیوند می‌خورد.

در دوره مدرن دیگر فلسفه سیاسی و اندیشه سیاسی کاملاً از هم جدا می‌شوند، منظور از دوره مدرن از قرن ۱۷ به بعد است که جوانه‌های اندیشه‌های مدرن از زمان ماکیاول زده شد و بعدها با توماس هابز و آدام اسمیت و دکارت ادامه داده شد. در دوره مدرن تفکیکی بین سیاست و اقتصاد انجام شد و این تفکیک در اندیشه آدام اسمیت به اوج خود می‌رسد، به طوریکه در اندیشه اسمیت انسان کاملاً اقتصادی تعریف می‌شود، نمودهای اقتصادی بدن انسان را می‌توان با مکانی نظیر لذت‌گرایی که توسط جرمی بنتام و مطرح شد، ملاحظه نمود.

نکته بارز دیگر که در اندیشه دوره مدرن اتفاق می‌افتد، تفکیکی است که بین «حقیقت» و «واقعیت» صورت می‌گیرد. در دوره مدرن به خصوص از زمان دکارت تفکیکی بین فاعل شناسا (سوژه) و ابژه (موضوع شناسا) صورت گرفت و نوعی شک دسنوری برقرار شد. این جدایی سوژه و ابژه با کانت به اوج خود رسید و به تفکیک نومن (Nomen) و فنومن (Phenomen) انجام و به وجه دیگر به تفکیک نظر و عمل انجامید و به این معنی که نظر و عمل با اندیشه‌های کانت از هم جدا شد در حالیکه در اندیشه‌های کلاسیک یونان و قرون وسطی، نظر و عمل با یکدیگر عجین بوده‌اند و از هم جدا نبودند. این جدایی نظر از عمل در کانت، شکافی میان حقیقت و واقعیت ایجاد نمود.

بعد از کانت در دوره مدرن چند شاخه فکری به وجود آمد، یک شاخه فکری تفکرات بوزیتویسم منطقی بودند که قابل به نومن‌ها و محسوسات کانتی بودند و فنومن‌های کانتی را که کانت گفته بود، وجود دارد ولی ما نمی‌توانیم آنها را بشناسیم به کلی منکر شدند. از جمله این اندیشمندان می‌توانیم از برتراند راسل، کارناب، فرگه و تجربه‌گرایان منطقی نام ببریم و شاخه دیگر فکری منشعب از کانت تفکیک بین نومن و فنومن کانتی را قبول داشتند که شاخه پدیدارشناسی نظیر هگل، هوسرل، هایدگر را می‌توانیم از اینگونه انتخاب از کانت بنامیم.

در دوره مدرن معمولاً به لحاظ اندیشه‌ای دو گروه منشعب شده از کانت را فیلسوفان تحلیلی (Analytical philosophy) و فیلسوفان قاره‌ای (Continental Philosophy) می‌نامند، فیلسوفان تحلیلی بیشتر بوزیتویست‌های منطقی هستند و فیلسوفان قاره‌ای نظیر: نیچه، هوسرل، هایدگر که بستر مدرن‌ها از فیلسوفان قاره تاثیر گرفتند.

در اندیشه پسامدرن که با تفکر فوکو، دریدا، بودریار، لیوتا، شناخته می‌شود. سوژه فردی به زیر سوال می‌رود، هرگونه مرکزگرایی به زیر سوال می‌رود، تاکید بر امر نوشته شده به امر گفته شده، می‌شود.

نکته حایز اهمیت آن است که در این کتاب که کتابی آموزشی است، سیر تفکر در غرب بررسی شده است. این کتاب از نوع کتب تاریخ فکر (Intellectual history) است که نظریاتی که در مورد متفکران شرح داده شد و یا نقل قول‌هایی از متفکران آورده شده و در انتها نیز تست‌های تالیفی قرار داده شده است. به هر حال دنیای اندیشه سیاسی، دنیای باز و متنوعی است که همواره اهل اندیشه می‌بایست به دنبال فهم اندیشه‌ها و حرکت از مجهولات به معلومات باشند تا بتوانند به مسائل و بحرانیها پاسخ گویند و برای آنها راه حل پیدا کنند. بنابراین عرصه اندیشه سیاسی، عرصه عمل است و نه عرصه انتزاعات و ذهن‌گرایی. از همکاری موسسه ماهان و ویراستار محترم این موسسه و کلیه مسئولین‌دی ربط تشکر می‌نمایم.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۹	فصل اول: اندیشه دوره باستان و کلاسیک
۱۱	جغرافیای یونان
۱۳	آغازگاه اندیشه
۱۳	اورفنیسم
۱۴	اسطوره‌ها
۱۵	آغازگر شکل‌گیری فلسفه
۱۶	کسنوفانس
۱۷	مکتب فیثاغورث
۱۹	مکتب اتمیست
۲۰	سوقیست‌ها
۲۱	پروتاگوراس
۲۳	سقراط
۲۵	افلاطون
۳۰	ارسطو
۳۲	تفاوت‌های ارسطو و افلاطون
۳۴	مکتب شکاکیت
۳۵	مکتب کلیون
۳۶	پسارطاطیها
۳۶	مکتب هدرنیسم
۳۷	مکتب شک‌گرایی
۳۷	پسارسطویی‌ها
۳۸	مکتب اپیکور
۴۳	اندیشه سیاسی رم
۴۳	نوافلاطونی‌ها
۴۷	سوالات تالیفی فصل اول
۶۵	پاسخنامه سوالات تالیفی فصل اول
۶۷	فصل دوم: اندیشه دوره میانه و مدرن اولیه
۶۹	اندیشه آگوستین
۷۳	اندیشه آکونیناس
۷۹	پروتستانتیسم
۸۱	ماکیاویلی
۹۰	نظریه ضدشاهی مطلق

۹۸	جمهوریخواهان انگلستان
۱۰۰	جنبش روشنگری
۱۱۵	امانوئل کانت
۱۱۷	هگل
۱۲۴	سوالات تالیفی فصل دوم
۱۲۵	پاسخنامه سوالات تالیفی فصل دوم
۱۳۷	فصل سوم: اندیشه دوره مدرن متأخر و پسامدرن
۱۳۹	اندیشه‌های مارکسیستی
۱۴۱	مارکسیسم فلسفی آنتونیو گرامشی
۱۴۱	مارکسیسم انتقادی و مکتب فرانکفورت
۱۴۵	مارکسیسم تحلیلی
۱۴۸	مکتب فرانکفورت
۱۵۰	اندیشه سیاسی در قرن بیستم (مارکسیسم)
۱۵۰	کارل گائوتسکی
۱۵۱	مارکسیسم ارتدکس و بین‌المللی سوسیالیستی
۱۵۳	اندیشه‌های مارکس
۱۵۴	نظریه دولت مارکس
۱۵۶	انواع مارکسیسم
۱۶۲	لیبرالیسم
۱۷۳	لیبرالیست‌های قرن بیستم قدیمی
۱۸۰	محافظه‌کاران
۱۹۱	مایکل اکشات
۱۹۳	پست مدرنیسم
۱۹۶	هانا آرنت
۱۹۸	آنارشیزم
۱۹۹	فمینیسم
۲۰۱	سوالات تالیفی فصل سوم
۲۱۴	پاسخنامه سوالات تالیفی فصل سوم
۲۱۷	مجموعه سوالات و پاسخنامه کنکور سراسری ۹۳-۸۵